

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : ८१ / २०८० जेठ १९ गते शुक्रबार / June 2, 2023 / कूल्य रु. १०/-

आममाफीमा अदालत पनि दोषी

काठमाडौं। सरकारले जन्म कैदको सजाए पाएका रेशम चौधरीलाई आममाफी दिने निर्णय गरेर पुष्पकमल दाहाल र गठबन्धनको सरकारले कामुकी शासनको धज्जी उडाएका छन्। सर्वोच्च अदालतले समेत तल्ला तहका अदालत जिल्ला र उच्च अदालतले गरेका फैसलालाई सर्वोच्च अदालतले समेत सदर गरेको अबस्थामा सत्ता बचाउनका लागि चौधरीलाई आममाफी दिइएको छ। नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका संरक्षक रहेका चौधरीकी श्रीमती अहिले भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री रहेकी छिन्।

नागरिक उन्मुक्तिले सदन र सत्तामा बसेरै वार्गेन्ड्र गर्दै चौधरीलाई सजाँय माफी प्रक्रिया अधि बढाएको थियो। तल्लो तहका अदालतलको फैसलालाई सर्वोच्च अदालतले सदर गरेपछि नागरिक उन्मुक्तिले आन्दोलनको घोषणा गरेको थियो। तर प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालबाट आममाफी दिएर जेल मुक्त गराउने >>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

संविधान र ऐन कानुनको उल्लंघन गर्दै आममाफी

काठमाडौं। गठबन्धनको पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको संयुक्त सरकारले मन्त्रिपरिषद्बाटै निर्णय गरेर गणतन्त्र दिवसको उपलक्षमा टिकापुर हत्या काण्डका नायक रेशम चौधरीलाई समेत आममाफी दिन राष्ट्रपतिलाई सिफारिस गरेको हुनाले राष्ट्रपतिले चौधरी सहित ५ सय १ जनालाई आममाफी दिएका छन्। राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले संविधानको धारा २०७२ तथा फौजदारी कस्तुर सजाँय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन २०७४ को दफा ३७९ र जेष्ठ नागरिक ऐन २०६३ को दफा १२ बोमिजन सरकारको सिफारिसमा चौधरी सहित ४८२ जना केटीको भुक्तान हुन बाँकी केंद्र सजाँय माफी गरेका छन्। केलालीको टिकापुर घटनामा दोषी ठहर भएका पूर्व सांसद रेशम चौधरी आममाफी दिएपछि त्यसको व्यापक विरोध भएको छ।

पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले ऐनमा भएको >>> बाँकी ८ पेजमा

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कर्मकाण्डीमे सीमित

काठमाडौं। यस पटक गठबन्धनको नेतृत्वको पुष्पकमल दाहाल सरकारले त्याएको सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सरकारले जेष्ठ १५ गते संसदमा बजेट पेश गरेको छ। नीति तथा कार्यक्रम परम्परागत र कर्मकाण्डी जस्तो मात्र देखिएको छ। विगतका सरकारहरूले त्याएका नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको अवस्था हेर्दा यस पटक पनि कर्मकाण्डी र परम्परा धान्नकै लागि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट त्याइएको छ।

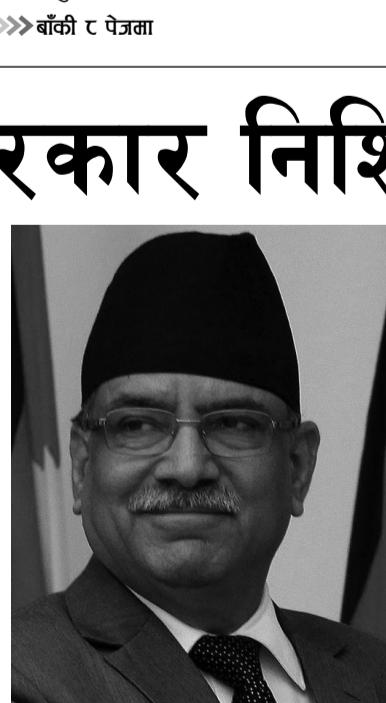
लामो समयदेखि सञ्चालनमा रहेका उद्योगान्वन्दाहरू >>> बाँकी ८ पेजमा

आफ्नो बेलामा भएका भृष्टाचारको सबै प्रधानमन्त्रीले जिम्मेवारी लिने कि ?

काठमाडौं। पश्चिमानाथको जलहरी काण्डले संसदमा प्रवेश पाएको छ। पश्चिमानाथमा जलहरी राखेको बेला तत्कालिन प्रधानमन्त्री केपी ओलीले त्यसको जिम्मेवारी लिनुपर्दछ भन्ने आवाज सत्ताधारी दल प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालकै पार्टीका सांसदले संसदमा प्रवेश गराएका थिए। पुश्चिमानाथमा जलहरी राख्ने काम पश्चिमति क्षेत्र विकास कोषको नै हो। सरकारले त सहजीकरण गरिदिने मात्र हो। पश्चिमति क्षेत्र विकास कोष अधिकार सम्पन्न संस्था भएकाले गर्दा ११ केजी सुन हराएको काण्डमा पश्चिमति विकास क्षेत्रका पदाधिकारीहरू नै जिम्मेवार रहेका हुन्छन् उनीहस्ताथि छानविन गरी सत्यतथ्य बाहिर त्याइनुपर्दछ। त्यस विषयमा अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान

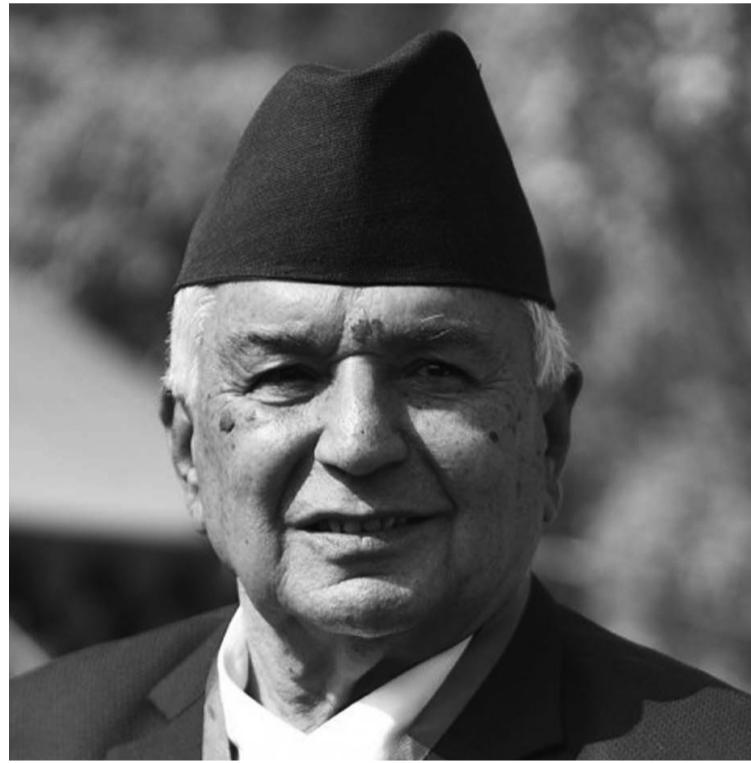
आयोगमा उजुरी परेको र अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले छानविन गरिरहेका भएपनि अब तकाल अखित्यारले सुन हराएको विषयमा आफ्नो निर्णय सार्वजनिक गनुपर्दछ।

माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई प्रधानमन्त्री रहेका बेला लिलिता निवास जग्गा काण्ड भएको थियो। लिलिता निवास जग्गा काण्ड भएका बेला आवास तथा भौतिक योजना मन्त्री रहेका विजय कुमार गच्छादार कामुकी कारबाहीमा परे भने त्यसबेला सो मन्त्रालयका सचिव दीपकुमार बस्नेत समेत कारबाहीमा परेका थिए। तर त्यसबेला प्रधानमन्त्री रहेका नेपाल र भट्टराईले किन त्यसको जिम्मेवारी लिएनन् त ? पुश्चिमति जलहरी काण्डको जिम्मेवारी >>> बाँकी ८ पेजमा

कम्फर्टेवल राष्ट्रपतिको कम्फर्टेवल निर्णय

संविधानको गलत धारा प्रयोग गरेर नागरिकता विद्येयक प्रमाणिकरण

संस्था समेत रहेको हुनाले पहिला नै सो संस्थाले अस्वीकार गरिसकेको विद्येयक ९ महिना पछि प्रमाणिकरण गरिनु आफैमा

आपत्ति जनक रहेको छ। कुनै पनि नेपाली नागरिकता विहिन हुनु हुँदैन तर नेपाली नागरिकता विद्येयक २०६३ लाई संशोधन गर्न बोको नेपाल नागरिकता (पहिलो संशोधन) विद्येयक संसदका दुवै संसदबाट पारित गरिएको थियो। तत्कालिन सभामुख अग्निप्रसाद सापकोटाले प्रमाणित गरेर त्यसै दिन प्रमाणिकरण गर्न राष्ट्रपति कार्यालय पठाएका थिए। तर तत्कालिन राष्ट्रपति भण्डारीले उक्त विद्येयकमा केही विषयमा आफ्नो ध्यानाकरण सहित पुन विचार गर्न भन्नै संसदमा फिर्ता पठाएकी थिन्। राष्ट्रपतिले उठाएका विषयमा कुनै छलफल बहस र संशोधन नै नगरि संसदले प्रमाणिकरणका लागि २०७९ भाद्र २० मा फेरी राष्ट्रपति कार्यालय पठाएको >>> बाँकी ८ पेजमा

राष्ट्रपति र सरकारबाटै दण्डिनतालाई प्रथ्रय

काठमाडौं। पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले मन्त्रिपरिषद्बाटै निर्णय गरेर टिकापुर हत्या काण्डमा संलग्न भएका र तिनै तहको अदालतले जन्मकैदको फैसला गरेका रेशम चौधरीलाई गणतन्त्र दिवसको अवसर पारेर राष्ट्रपतिबाट आममाफी दिएपछि त्यसको व्यापक विरोध भएको छ। सत्ता गठबन्धनलाई बचाई राख्नका लागि चौधरीलाई आममाफी दिएको थिए। राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले समेत कामुकाना छिद्रालाई प्रयोग गरेर र मन्त्रिपरिषद् को सिफारिसमा गम्भीर अपराधका दोषिलाई उन्मुक्ति दिएका छन्। यो आममाफीले गर्दा दण्डिनतालाई प्रथ्रय पाउने गरी भएको निर्णयमा सत्तारूढ दल मन्त्रिपरिषद् र राष्ट्रपति जोडिएका छन्।

राष्ट्रपति पौडेलले सोमबार गणतन्त्र दिवसका

दिन १९ जनालाई सजाँय माफी दिएका मध्ये १२ जना हत्यामा दोषी ठहर भएको व्यक्तिहरू रहेका छन्। विभिन्न कारागारमा सजाँय भोगिरहेका

४ सय ८२ जनाको भुक्तान हुन बाँकी सजाँय मिनाह गरिएको छ। राजनीतिक निकटा शक्ति >>> बाँकी ८ पेजमा

प्रम दाहाललाई राज्यमन्त्रीको स्वागत

काठमाडौं। राजतन्त्रको समयमा भारतका राष्ट्रपतिले नै स्वागत गर्थ, नेपालको शीर उच्च थिए। प्रधानमन्त्री प्रचण्डको भ्रमान्तरीमा भारतीयहरूलाई मिनाको लेखीबाट स्वागत गरायो र पहिलो भेट सचिव र सुखासल्लाहकारसँग गरायो। नेपालका परराष्ट्र सचिवको समेत बेवास्ता गरियो। यसको अर्थ भारतले सुरक्षा सल्लाहकारबाट प्रम प्रचण्डलाई सारजामा बसेरै कुरा गर्न सम्भाएको छ।

यति कमजोर प्रधानमन्त्रीले नेपाल र भारतबीचका जलदाबल्दा समस्याको सामाधान खोज्न भन्न सकिन्न। चीनलाई चिढाएर, बोआओ समेलन बहिष्कार गरेर प्रधानमन्त्रीले भारत भ्रमण त गरे, यो भ्रमण र भ्रमण अधिका आन्तरिक दृश्यले नेपाली काग्रेस र नेकपा माओवादीको राजनीतिक अस्तित्व अब समाप्तितिर लाय्यो भन्ने विश्लेषण गर्न थालिएको छ।

दाहाल सरकार निश्चित घरानालाई पोस्टै

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले आफैले त्याएको सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा विद्युतीय सवारी साधानलाई प्रवर्द्धन गर्न भनेको सरकारले आगामी वर्षको बजेट संसदमा पेश गरेको छ। नीति तथा कार्यक्रममा विद्युतीय सवारी साधानलाई प्रवर्द्धन गर्ने उपभोक्ताले खरिद गर्ने ५० देखि १०० किलोमीटर लगाइएको छ। यस अधि १० प्रतिशत अन्तर्शुल्क लगाइएको छ। यस अधि १० प्रतिशत भन्सार दरमात थिए।

अर्थमन्त्री महतले बजेट निर्माण पूर्व संसद र सार्वजनिक कार्यक्रममा करको दर फेरफेर नगर्ने गरिनाले पनि कुनै व्यवसाय विशेषका लागि नहुने र अनियमितता समेत हुन नदिने बताउँदै आएका थिए। तर उनले आफ्नो सार्वजनिक प्रतिवेदन समेत कारबाहीमा परे भने त्यसबेला सो मन्त्रालयका सचिव दीपकुमार बस्नेत समेत कारबाहीमा परेका थिए। तर त्यसबेला प्रधानमन्त्री रहेका नेपाल र भट्टराईले किन त्यसको जिम्मेवारी लिएनन् त ? पुश्चिमति जलहरी काण्डको जिम्मेवारी >>> बाँकी ८ पेजमा

सोतोको संरक्षण गर्नुको बदला दोहन गर्ने गरी दुँगा ग

आईआईओजेके आमाहरु हिरासतमा, बेपता छोरे

राजेश खड्का

१४ मे २०२३ मा विश्वभर अन्तर्राष्ट्रीय आमा दिवस मनाइयो । तर आज, हजारौं कश्मीरी महिलाहरु अधिराज्य कश्मीरमा भारतीय सेनाद्वारा हिरासतमा बेपता पारिएका र विभिन्न जेलहरूमा नजरबन्दमा परेका आफ्ना छोराहरूको फिर्ताको लागि पर्खिहेका छन् ।

अन्तर्राष्ट्रीय मातृ दिवसको अवसरमा जारी गरिएको प्रतिवेदनले भारतको राज्य आतंकवादको निरन्तरताका कारण १९८९ देखि महिला र बालबालिकासहित १६,१९२ कश्मीरीको हत्या भएको उल्लेख गरेको छ । भारतीय सेनाबाट २२,१६० महिला विधवा भएका छन् भने १७,२५७ बलात्कृत, अपमानित वा अपमानित भएका छन् ।

गैरकानूनी रूपमा हिरासतमा रहेका एपीएचसीका नेता, कार्यकर्ता, उलेमा, पत्रकार, मानवअधिकार रक्षक र सुवाका आमा, श्रीमती र छोरीलगायतका आफन्ताले भारत र आईआईओजेकेका विभिन्न जेलमा रहेका आफ्ना आफन्ताको स्वास्थ्यप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेका छन् ।

प्रतिवेदनमा ६३ वर्षीया प्रतिरोधी नेता आसिया अन्दाबी, नहिंदा नसरीन फेहमिदा सोफी, शाजिया अख्तर र इन्सा तारिकलगायत दुई दर्जनभन्दा बढी महिलालाई भुटो आरोपमा भारतको कुख्यात तिहार जेललगायत विभिन्न जेलमा गैरकानूनी रूपमा थुनामा राखिएकोमा दुःख व्यक्त गरिएको छ ।

प्रतिवेदनले औल्याएको छ कि सेनाले यस अवधिमा करिब ८० लख कश्मीरीहरूलाई हिरासतमा बेपता पारेको थियो र ती मध्ये अधिकांश बेपता मानिसहरूको आमाहरु उनीहरूको फिर्ताको लागि पर्खिहेका थिए । संयुक्त राज्य अमेरिकाको वेस्ट भजिनियामा शान्ति कार्यकर्ता एन रिम्स जारिसकी छोरी अन्ना जारिसले समाजमा आफ्नी आमाको योगदानको लागि गरेको निरन्तर प्रयासको फलस्वरूप सन् १९९४ देखि मे महिनाको

परेकोमा दुःख व्यक्त गरिएको छ । प्रतिवेदनमा कश्मीरी आमाहरुले भारतको अवैध कब्जामा रहेको जम्मू कश्मीरमा जेलमा परेका वा जबर्जस्ती बेपता पारिएका छोराहरूको फिर्ताको लागि पर्खिहेका छन् । धेरै कश्मीरी आमाहरु, अहिलेसम्म भारतीय सेनाको हिरासतमा बेपता भएका आफ्ना छोराहरू खोज्ने क्रममा मृत्यु भइसकेका छन् ।

यसले कश्मीरका आमाहरूलाई भारतीय सेनाले भएका आमाहरु छोराहरू खोज्ने क्रममा मृत्यु भयो । उनका छोरा मोहम्मद याकुब खान मजदुर थिए ।

सेनाले गिरफ्तार गर्दा बेपता भयो ।

कश्मीरको सुदूर गाँड़ करहामाकी महत्वा बेगमको सन् १९९० मा क्याकिडाउनको क्रममा पक्राउ परेका छोरालाई खोज्दै गर्दा मृत्यु भयो । उनका छोरा मोहम्मद याकुब खान मजदुर थिए । २१ जनवरी २००० मा भारतीय सेनाले गिरफ्तार गरेका आफ्ना एक मात्र छोरा शब्दीर हुसेन गासीको बेमिनाको डुङ्गा चालक कोलोनीकी मिश्रा बेगमको मृत्यु भयो । छोरा एक दिन फर्कने आशामा

छापा मारेका पक्राउ गरेको थियो । उनका छोरा इमित्याज अहमद वनपाल थिए । सन् २०११ मा छोरा घर फर्किने क्रममा जुनाको मृत्यु भयो ।

बटामालू क्षेत्रकी हलिमा बेगमको फेल्झरी २०२० मा मृत्यु भयो । उनले भारतको अलिगढ मुस्लिम विश्वविद्यालयमा अध्ययनरत आफ्नो छोरा बशारत अहमद शाहको खोजीमा साढे दुई दशकसम्म संघर्ष गरिन् । बशारतलाई ७ जनवरी १९९० मा सोपोर क्षेत्रबाट भारतीय

दोस्रो आइतबारलाई आमा दिवसको रूपमा मनाइन्छ ।

कश्मीरी आमाहरुले भारतीय राज्य आतंकवादको पीडा भोग्नुपरेको भन्दै आमासहित काश्मीरी नारोहरूले आफ्ना नजिकका र प्रियजनहरूलाई भारतीय गोलीबाट गुमाएकाले परम पीडा भोग्नु

मृत्युमा शोक गर्न र उनीहरूलाई मनपर्न ठाँड़हरूमा गाड्न पनि अनुमति नदिएकोमा दुःख व्यक्त गरेको छ ।

यसैबीच, हसिना बेगम सहित धेरै आमाहरूको मृत्यु भयो जसको छोरा सैयद अनवर शाह, पेशाले पर्खाल वित्रकार थिए, २१ जुलाई २००० मा श्रीनगरमा भारतीय

स्तम्भदेखि खम्बासम्म खोजी गर्दै गर्दा हमिदा परवीनको सन् २०१२ मा मृत्यु भयो । घरमा । उनका छोरा आविद हुसेन विद्यार्थी भएको विवरणले जानकारी दिएको छ । राजबाग निवासी भुना बेगम, जसको छोरा मे १९९६ मा बेपता भएको थियो जब उनलाई सेनाले उनको घरमा

अर्धसैनिक केन्द्रीय रिजर्भ पुलिस बलले पक्राउ गरेको थियो ।

संयुक्त राष्ट्र संघ र महिला अधिकारका लागि काम गर्ने अन्य विश्वव्यापी निकायहरूले कब्जा गरिएको क्षेत्रमा कश्मीरी आमाहरूको पीडालाई ध्यान दिने पर्छ, प्रतिवेदनमा भनिएको छ ।

कायदे आजम, क्रिसमस र इन्टरफेथ सदमात

श्री शोबराज सिंह

मुहम्मद अली जिन्ना विगतमा मात्र नभई आउने समयहरूमा पनि अमित छाप छोड्ने व्यक्तिहरूको अगाडि हुनुहुन्छ ।

उपमहाद्वीपका मुस्लिमहरू परिस्थितिको चपेटामा परे भनी सबैलाई थाहा छ । कहिले कांग्रेसमा शरण लिन खोज्ये, कहिले अर्को समूहलाई आशावादी आँखाले हेर्छन् । उनीहरूको सपना साकार भयो जब उनीहरूले कायदे-ए-आजमको रूपमा भेटाए, जुन नेता उनीहरूले वर्षादेखि

कांग्रेस र अंग्रेज साम्राज्यवादले मुस्लिमहरूलाई आफ्नो गन्तव्यमा पुग्नबाट रोक र भामक यस्तो चक्रव्युहमा पुग्न्याउने हरसम्भव प्रयास गरे पनि गन्तव्यको निशान भस्त्रन् टाढा हुँदै गयो । तिनीहरू आफ्नो प्रयासमा केही हृदसम्म सफल भए, तर अर्कोतर्फ, सर सय्यद अहमद खान र अन्य धेरै व्यक्तिहरूले भारतका मुस्लिमहरूलाई कुनै न कुनै रूपमा चेतना र चेतनाको लागि जगाउन सक्दो प्रयास र चेतनाको लागि जगाउन सक्दो प्रयास

जसवंत सिंह लेख्छन् कि मुहम्मद अली जिन्ना हिन्दू-मुस्लिम एकताको वास्तविक अनुहार थिए, तर कांग्रेस नेताहरूको ब्रिटिशसँगको बह्यन्त्र र मुस्लिमहरूको नरसंहारले उनलाई छुट्टै राज्य स्थापना गर्नुको विकल्प छोडेन । पुस्तक २००९ मा प्रकाशित भएको थियो जस पछि भाजपा र आरएसएस च्यक (राष्ट्रिय स्वयंसेवक सिंह) को प्रतिक्रिया धेरै आक्रामक थियो र जसवन्त सिंहले

खोजिरहेका थिए ।

त्यो चरणमा, इकबाल पाकिस्तानको विचारधाराको रूपमा मात्र नभई मुस्लिमहरूको झुबिरहेको जहाजलाई किनारमा पुन्याउने नेताको रूपमा गन्तव्य भेटाउनेहरूको लागि सही मार्गदर्शिका जस्तो देखियो ।

सायद शेखसपियरले काइद-ए-आजमको बारेमा यी शब्दहरू भनेका थिए कि कोही मानिस महान जन्मिन्छन् र कोही आफ्नो संघर्ष र कार्यबाट महानता प्राप्त गर्नुन् यद्यपि महानता, योथात र राम्रो नामका सबै गुणहरू सम्पर्क योग्यता र राम्रो नामका विद्यमान विवरण, पाकिस्तानको संस्थापकमा जन्मजात थिए र उनले अमूलपूर्व संघर्ष गरे जसले उपमहाद्वीपमा मुस्लिमहरूको लागि छुट्टै मातृभूमिको लामो समयदेखि राखेको सपनालाई शर्मिन्छन् र भनी स्पष्टसँग तुल्यायो ।

यस पृष्ठभूमिका, भारतीय उपमहाद्वीपको क्षितिजमा केही व्यक्तिहरू देखा पन्यो जसको मार्गदर्शनमा यस क्षेत्रका मुस्लिमहरूले आफ्नो भाग्य भेटाए । यस सम्बन्धमा सर सैयद अहमद खान, इकबाल र कायदे आजमले खेलेको अविस्मरणीय भूमिका करेको छैन ।

काइद-ए-आजम मुहम्मद अली जिन्नाको आकर्षक व्यक्तित्वमा अनगिन्ती पुस्तकहरू लेखिएका छन् । भारतका पूर्व विदेशमन्त्री, अर्थमन्त्री तथा भाजपाको विदेशमन्त्री जिन्ना, शार्टेशन, इन्डिपेन्डेन्स उल्लेखीय छ जसमा यो नरमपन्थी हिन्दू लेखकले काइद-ए-आजम जस्ता नेताहरू शताब्दीमा जन्मिन्छन् र भनी स्पष्टसँग लेखेका छन् ।

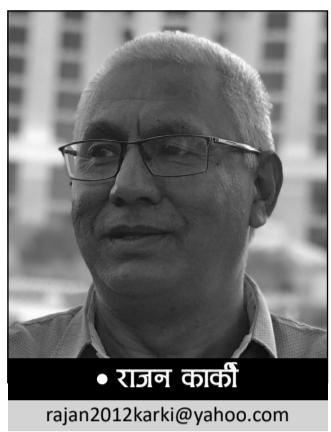
आफ्नो जीवनको खतराको कारणले फूलपूरक सुरक्षा प्रदान गर्नुपर्यो । जसवंत सिंहलाई भाजपाबाट निष्कासित गरियो र पाकिस्तानको एजेन्ट भनियो । जसवंत सिंहले पुस्तकमा लेखेका छन् कि मुहम्मद अली जिन्नालाई भारतमा खलनायकको रूपमा यित्रित गरिएको छ जबकि तथ्य यो हो कि पंडित जवाहरलाल नेहरू र सरदार वल्लभभाई पटेल भारतको इतिहासमा सबैमन्दा घिनलाग्दो पात्रहरू हुन् । काइद-ए-आजमले उपमहाद्वीपमा सबै मामिलाहरू सौहार्दपूर्ण रूपमा समाधान हुने सप्ना देखेका थिए ।

चाखलादो कुरा के छ भने, भारतका शीर्ष नेता र भाजपाका सबैभैन्दा वरिष्ठ नेता लालकृष्ण आडवाहीले २००५ मा पाकिस्तान भ्रमणको क्रममा मजार-ए-कायदको भ्रमण गरे र मोहम्मद अली

जिन्नाको लागि; उनले इतिहास बनाउने महान् नेता शब्दहरू प्रयोग गरे ।

साथै सरोजिनी नायदू, प्रशान्त भूषण, रचनानाथ साचार स्वर्गीय, प्रख्यात पत्रक

हृयाकुल्लाले मिथियो लोकतन्त्र, इनफ इज इनफ

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

कालापानी भारतलाई वेचिसकेको भनेका थिए। तिनको जिब्रो थुल्ने कि तिनलाई कठघरामा उभ्याएर प्रमाण मान्ने? प्रमाण भए देखाउन सक्नुपर्छ।

कालापानी क्षेत्रको लिपुलेक नेपाल, भारत, चीनको त्रिवैशीय नाका हो। चिनियाँ सैनिक दिल्ली निकट आउसकोने सहज नाका पनि हो। चीनले कुनै पनि बेला यही नाकाबाट दिल्लीमा आक्रमण गर्नसक्ने भएका कारण भारतले कालापानीबाट सैनिक नहटाएको हो।

२०८ सालमा राजा महेन्द्रको मृत्युपछि चीन र भारतका वीच पनि ती नाका

क्षेत्रमा तनाव नबढेका कारणले र नेपालमा राजनीतिक अस्थिरता र विकास अभियान बढ़दै गएकाले पनि र कालापानीति

राष्ट्रको ध्यान जान सकेन। विकट, उपेक्षित क्षेत्रका रूपमा रहेको कालापानी क्षेत्रलाई विस्तारै बिस्तारै भारतले परिपक्व सैनिक

क्याम्पका रूपमा विकास गर्ने गयो। भारतीय लेखक अवतार सिंह भासिनले पनि नेपाल

भारत सम्बन्धका दस्तावेज पुस्तकमा यही कुरा लेखेका छन्। विश्ववन्धु थापा र

द्विकेश शाहले पनि यही कुरा बताएका छन्। डा.भेषबहादुर थापाको जिब्रो भने हो छोइनजस्तो लरबराएको देखिन्छ। इपीजी

रिपोर्टमा पनि यो विषय परिचालित छैन भनिन्छ।

लामो समयपछि कालापानी, लिपुलेक, लिमियाधुरा क्षेत्रको समस्या संक्रमित हुनपुगेको छ।

भारतले नेपालका कालापानी, लिमियाधुरा, लिपुलेक क्षेत्रलाई आफ्नो नक्सामा समावेश गन्यो, नेपालले पनि संसदबाटै ती क्षेत्र नेपालको हो भनेर आफ्नो नक्सामा समावेश गरेको छ। यो समस्याका बारेमा नेपालले आफ्नो भूमि हक्कभोगामा ल्याउन सकेको छैन, भारतले हक्कभोग गर्न थालिसयो।

नेपालले अतिक्रमित भूमि नेपालको नक्सामा हाल्नुको कारण चीनको इसारामा, बहाकाउमा लागेर हो भने भारतको भनाइ छ। नेपाल न भारतलाई बुकाउन सक्छ, न अन्तर्राष्ट्रियकरण नै गर्न। नेपाल चाउरिएको छ, भारत बिस्तारवाद फैलाउँदै छ। नेपालको कूटनीति कमजोर थियो, अभ कमजोर हुने सकेहरू हुन् यी।

२०४६ सालको परिवर्तन अधि र पछिका दिनहरूमा राजा वीरेन्द्रले चीनबाट हतियार खरिद गर्दा, वीरेन्द्र बैश नै बिनास गरियो। चीन अध्ययन केन्द्रले प्रकाशित सन २००५

मा प्रकाशित गरेको पुस्तकका लेखक चीनका सहप्रावड्चुडले नेपालस नेशनल डिफेन्सिम स्ट्राटेजी एण्ड नेपाल-चाइना रिलेसन पुस्तकमा लेखेका छन्- दरवार हत्याकाण्डमा भारतको हात छ। बंगलादेशमा भएको ९३औं सार्क शिखर सम्मेलनमा राजा ज्ञानेन्द्रले चीनलाई पर्यवेक्षकमा राख्न प्रस्ताव गरेपछि माओवाही र ७ राजनीतिक दललाई मिलाएर राजतन्त्रविस्तृद्ध जनआन्दोलनमा मलजल गर्ने भारतले राजतन्त्र नै सिध्धाइदियो। अब नेपाल सिध्याउनेरि राजनीतिक चाल चल्दैछ।

दरवार हत्याकाण्ड र नेपालबाट राजतन्त्र समाप्त पार्ने भारतीय षड्यन्त्रबारे पर्याप्त

आपति जनाएपछि चीनले लिपुलेकबाट भारतसंग गर्ने भनिएको व्यापार मार्गलाई राजमार्ग बनाउन बाँकी ५ किलोमिटरको काम रोकेको छ।

सिविकम भारतमा मिलाएपछि मान्यता नदिएको भारतले सिविकमकै नाथुला नाकाबाट व्यापार बढायो, मान्यता दियो। नेपालका सन्दर्भमा पनि चीनको व्यापारिक नीति बदलिन के बेर ?

यसैवीच २०७६ कासिक १६ गते भारतले लिपुलेक-लिमियाधुरा, कालापानी क्षेत्र भारतको राजनीतिक नक्सामा राख्ने सार्वजनिक गयो। जसरी इण्डियन अक्युपाइड काश्मीरलाई भारत

हिजो भारतको दादागिरी थियो, आज त्यो दादागिरी फेरि स्थापित गर्न भारत सफल भएको छ। भारतले नेपालमा

९८ ठाउँमा राखेको सैनिक पोष्ट राजा महेन्द्रको फिर्ता लानैपर्ने अवस्था सिर्जना गरेपछि भारतले २०२६ साल पुस ७ गते आफ्नो सैनिक पोष्टहरू फिर्ता लगेको हो। तर भारतले राजा महेन्द्रलाई केही समयका लागि कालापानीमा सैनिक राख्न आग्रह गरेनुसार भारतलाई धेरै किन चिनाउने भनेर चुप लागेको देखिन्छ। यो

सम्बन्धमा भारतले लिखित रूपमै अनुरोध गरेको हो।

● ● ●

जानकारी राख्ने चीनले ती घटनालाई किन नोटिसमा मात्र राख्ने? यो बुझ्न नसकिने पहेली हो। र, त्यही चीनले २०१२ साल जेठ १ गते (सन २०१५ मे १५) बेइजिङमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीसँग लिपुलेकबाट व्यापार बढाउने सम्झौता गन्यो। त्यो भूमागको हक्कवाला नेपाललाई सूचितसमेत गरेन। चीनलाई थाहा नभएर त्यो सम्झौता भएको थिएन। नेपालले कुटनीतिक नोटिस पठाएपछि चीनले नेपालको भूमाग क्वान्ती गर्नु कुनै उद्देश्य नरहेको प्रतिक्रिया दियो। सम्बत: चीन नेपालले अत्मरक्षाको हिम्मत गर्नुपर्छ भने प्रतिक्षामा रहेको हुनसक्छ।

जब नेपाल बोल्यो, तब लिपुलेक मानिलामा दु पलस वान को नयाँ नीति आयो। अभी भारत र चीन दु छन, यी दु वीच नेपाल वान बनिसकेको छैन। नेपालले बनायो। यसपछि भारतले ८ मे २०२० अर्थात २०७७ वैशाख २६ गते नेपालको लिमियाधुरा-लिपुलेक दुँदै मानसरोवरसम्म जाने र तिब्बतबाट भारतसंग व्यापार बढाउन रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहमार्फत ७५५४ किलोमिटर लामो राजमार्ग उद्घाटन गरायो।

नेपालमा सङ्करकेखि ससदसम्म भारतको अतिक्रमणविस्तृद्ध आवाज उट्न थालेपछि भारतले सेनाध्यक्ष एम एम नरभेनेको मुख्यबाट मे १५, २०२० अर्थात २०७७ जेठ २ गते राजमार्ग भारतीय भूमिमा बनाएको हो,

नेपालमा भइरहेको विरोध कसैको इसारामा भएको भनेर स्पष्ट स्पमा चीनिर इंगित गरायो। तिनै रणभने कासिक २० गते नेपालको सुरक्षाको अन्तिम कडी नेपाली सेनाको मानार्थ महारथी बन्ने कार्यक्रम घोषणा भइसकेको छ।

इतिहास भन्छ- सन १९७६ को सुगोली सन्धिको धारा ५ मा स्पष्ट लेखिएको छ- कालीनदीरूर्वको भूमाग नेपालको हो। चीन र भारतीय युद्ध हुने र नेपाली कालापानी क्षेत्र भारतको कब्जामा गएर नेपालले तनाव बेहोर्पर्ने अवम्भको घटना पनि हो यो।

यही सन्धिअनुसार बृद्धि इण्डियालीन १९२९, १९५६ का नक्सामा कालापानी लिपुलेक नेपाली भूमाग देखाइएको छ। त्यसपछि भारतले एकपक्षीय रूपमा बनाएको नक्सामा नदीलाई महाकाली भनेर जालभेल गरिएको सीमाविवरहरू बताउँछन्। २०८ सालको जनगणना गर्न व्यक्तिहरू अभै ज्यौदै छन् र उमीहरू लिमियाधुरा, लिपुलेक, कालापानी क्षेत्र नेपालकै हो भनिरहेका छन्। २०१२ साल सम्मका पुस्तकहरूमा नेपालको चुच्चे नक्सा अंकित छन्।

२०७७ साल जेठ ५ गते कोपी ओलीको सरकारले लिमियाधुरा, लिपुलेक, कालापानीको भूमाग समावेश गरर नेपालको वास्तविक चुच्चे नक्सा पारित गयो र संविधानमै समावेश भएर जारी भइसक्यो। भारतले जारी गरेको राजनीतिक नक्सा नेपालले अस्वीकार गरेकै नेपालले जारी गरेको नक्सा भारतले अस्वीकार गरेको छ।

नेपाल र भारतीयको यो सीमा अतिक्रमणको मुद्दा वार्ताबाट सुल्खाउन भारत तैयार छैन, अन्तर्राष्ट्रियकरण गर्न नेपालको तुहिएको नेतृत्व सक्षम छैन। भारतले तसाएको भरमा नेपाल आफ्नो भूमागमा भारतीय हैकम खपिरहेको छ।

भारतले चीनको उक्साहटमा नेपाल लागेको बायान दिएपछि र त्यतिबेला नेपालमा कार्यरत चिनियाँ महिला राजदूतमाथि नेपालका प्रधानमन्त्री समेत लहसिएकाजस्ता साँझ अशोभनीय टिप्पणी भारतीयहरूबाट भइरहेको सहन गर्न नसकेर चीनका पराष्ट्र प्रवत्ता भाओ लिजियाडले जेठ ६ गते बेइजिङ्बाट नरम वक्तव्य दिएका थिए- यो मामिला नेपाल र भारतीयको समस्या हो। आपसी मैत्री संवादबाट सुल्खाउने कुरामा चीन विश्वस्त छ।

भारतले आरोप लगाइसकेपछि अव चीनका सामु प्रश्न उठेको थिए- सन २०१५ मे १५ को भारत-चीनीयको लिपुलेक व्यापार सम्झौतामा नेपाललाई साथ लिने कि नलिने? नेपाली भूमागको रक्षा, सुरक्षा बाँकी ६ पेत्राला

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवद्धित ग्राहीस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टार्टर्डको भित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुन: प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिक चलने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रुत फुटोस

पदथयो हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज।

मन्यौ ज्यूंदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

मुलुक भ्रष्टाचार र कुशासनको मार्गतर्फ उन्मुख

मुलुक यतिबेला भ्रष्टाचार र कुशासनको चक्रमा फसेको छ। भ्रष्टाचारका दुला प्रकरणहरू सार्वजनिक भएका छन्। मुलुकको प्रतिष्ठानमा नै औँच पुने गरि नवकली भूटानी शरणार्थी काण्ड भएको छ। उत्त काण्डमा सरकारी उच्च तहमा बसेका व्यक्तिहरू नै संलग्न भएका प्रमाणहरू बाहिरिएका छन्। यस काण्डले गर्दा नेपाल र नेपाली जनताको शिर निहुरिन पुगेको छ। यस काण्डको संसद र सडकसम्मै विरोध भएको छ। नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डमा पूर्व उपग्राहकालीन, पूर्व गृहमन्त्री र नेपाल सरकारका बहालताला सञ्चित नै संलग्न हुन् भनेको दुर्भाग्यको विलय मात्र नभएर लज्जाको विषय समेत हो। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि मुलुकमा दुला दुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू भएका छन्। त्यस्ता काण्डहरूमा संलग्न भएकाहरूलाई त्यसै बेला कारबाही गरिएको भए खिल्लो समस्या भएको नवकली भूटानी काण्ड शरणार्थी काण्ड नै हुने थिएन। विधि, विधान र पदविले काम गर्न छोडेको र सत्ताधारीहरूले जसरी पनि सत्तामा बसिरहनुपर्ने र आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई टिकाई राख्ने प्रयत्न गरेर दुला दुला भ्रष्टाचारका काण्डका आपार्टमेन्ट आएको परिणाम हो। नवकली भूटानी शरणार्थी काण्ड। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि नेपाली काग्रेसले नै सबै भन्दा बढी सत्ताको नेतृत्व गरेको र उसैको नेतृत्वको सरकारले उदारिकरणका नाममा मुलुकमा स्थापना भएका उद्योग धन्दाहरू निजीकरण गर्न नाममा कौटीको भाउतमा बेला थालेपछि नै भ्रष्टाचारले जरा गाँडै आएको सत्य वास्तविकता हो। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि काग्रेस र कम्युनिष्टहरूले सत्ताको बाढाडोर सम्झौतेका हुन् र उनीहरूकै पलमा भ्रष्टाचार बढी भएको छ। कम्युनिष्टहरूले देखालाई माया गर्दछन्। जनताको सेवा गर्दछन् र भ्रष्टाचार गर्दैन् भने गरिएता पनि त्यो नेपालमा भने असत्य सावित भएको छ। कम्युनिष्ट पार्टीका उच्च तहका नेताहरू नै भ्रष्टाचारमा मुचिएका भएपनि उनीहरूमाथि कुनै कानुनी कारबाही नभएकाले गर्दा तल्लो तहका नेताहरू समेत भ्रष्टाचारमा मुचिए आएका छन्।

पछिल्लो समस्या भएको नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डले गर्दा नेपालीहरू देश होइन पैसा चाहान्दैन र जसरी भएपनि पैसा कमाउन लागि परेका छन् भने प्रमाण नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डले पूष्टि गरेको छ। यस काण्डले गर्दा विश्व जग्त मा नेपालको प्रतिष्ठाना औँच पुगेको छ। सरकारी उच्च तहमा बसेकै व्यक्तिहरू पैसा कमाउनका लागि राज्यद्वारा र राष्ट्रधारीका कार्यमा संलग्न हुन् भनेको दुर्भाग्यको विषयमात्र नभएर चिन्ताको विषय समेत भएकाले गर्दा यस प्रकरणमा जोडिएको जोसैकै र जुनसुकै तहमा बसेका भएपनि उनीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउनपर्दछ। माथिल्लो तहका व्यक्तिहरूको सहयोग र समर्थन विना दुला दुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू हुन सर्वैन्। नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डमा समेत दुला दुला पदमा बसेकै व्यक्तिहरूको सहयोग रहेको हाल प्रहरी हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूलाई प्रट भएको छ। यस काण्डमा मुचिएका व्यक्तिहरूले कसैकै दबाव र प्रभावमा नपरि प्रहरी र अदालतमा सत्य तथ्य बताइदिवैपर्दछ। तर अहिले प्रहरी हिरासतमा रहेका केही व्यक्तिहरूलाई बयान फेर्न लगाएर अन्य केही व्यक्तिहरूको नाम पोल लगाएको आरोप लागि रहेको र त्यसमा केही सत्यता समेत देखिएको हुनाले अब त्यस विषयमा न्यायलयले नै सत्य तथ्य छुट्टाउन सक्तुपर्दछ। न्यायलयले समेत दोषी नउम्किउन् र निर्दोष नफसन् भने सिद्धान्तमा रहेर न्याय दिन उपर्युक्त हुनेछ।

मुलुकमा उत्पन्न भएका समस्या र जनताका समस्याको समाधान गर्न गरी सरकार सञ्चालन हुनुपर्नेमा अहिले त्यस्तो अवस्था देखिएको छैन। सत्ता गठबन्धनको नेतृत्व गर्दै प्रधानमन्त्री बनेको पुष्टि गरेको छ। यस काण्डले गर्दा विश्व जग्त मा नेपालको प्रतिष्ठाना औँच पुगेको छ। सरकारी उच्च तहमा बसेकै व्यक्तिहरू पैसा कमाउनका लागि राज्यद्वारा र राष्ट्रधारीका कार्यमा संलग्न हुने भनेको दुर्भाग्यको विषयमात्र नभएर चिन्ताको विषय समेत भएकाले गर्दा यस प्रकरणमा जोडिएको जोसैकै र जुनसुकै तहमा बसेका भएपनि उनीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउनपर्दछ। माथिल्लो तहका व्यक्तिहरूको सहयोग र समर्थन विना दुला दुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू हुन सर्वैन्। नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डमा समेत दुला दुला पदमा बसेकै व्यक्तिहरूको सहयोग रहेको हाल प्रहरी हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूलाई प्रट भएको छ। यस काण्डमा मुचिएका व्यक्तिहरूले कसैकै दबाव र प्रभावमा नपरि प्रहरी र अदालतमा सत्य तथ्य बताइदिवैपर्दछ। तर अहिले प्रहरी हिरासतमा रहेका केही व्यक्तिहरूलाई बयान फेर्न लगाएर अन्य केही व्यक्तिहरूको नाम पोल लगाएको आरोप लागि रहेको र त्यसमा केही सत्यता समेत देखिएको हुनाले अब त्यस विषयमा न्यायलयले नै सत्य तथ्य छुट्टाउन सक्तुपर्दछ। न्यायलयले समेत दोषी नउम्किउन् र निर्दोष नफसन् भने सिद्धान्तमा रहेर न्याय दिन उपर्युक्त हुनेछ।

सरकार र विषयकी दल मिलेर अधि ढाको खण्डमा मात्र मुलुकमा समस्याहरू समाधान हुन सक्छन्। अब सरकार र प्रमुख विषयकी दलसहित संसदमा रहेको सबै दलको सहयोग र समर्थन २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि भएको सबै साना दुला भ्रष्टाचारका कानुनी दायरामा ल्याएर मुलुकलाई सुशासनको मार्गतर्फ नैजानु आवश्यक रहेको छ। त्यस काण्डको लागि सरकार र सरकारी उच्च तहमा रहेको छ भने विश्वास विश्व जगतलाई दिलाउन सक्तुपर्दछ भने हामीले तानेका छौं। यदि त्यसो गरिदैन भने नेपाल भ्रष्टाचार र कुशासनको मार्गतर्फ उन्मुख हुँदै गएको प्रमाणित हुनेछ भने हामी ठहर रहेको छ।

बजेट धनीमानीलाई राहत, गरिबलाई आहत

सत्ता गठबन्धनको पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले २०८०/८१ को लागि जेष्ठ १५ गते बजेट सार्वजनिक गरेको छ। बजेटका बारेमा विभिन्न निकायबाट र अर्थविदहरूले आ आफ्नो प्रतिक्रिया जनाइरहेका छन्। विगतमा जस्तै यस पटक पनि बजेटको समर्थन र विरोध भईरहेको छ। मुलुक भ्रष्टाचारमा डुबेको बेला भ्रष्टाचारलाई न्यूनिकरण गर्ने कार्यलाई सरकारले पहिले प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेमा त्यसी गरेको देखिएन। सार्वजनिक खर्चमा कठोर कदम चालेका अर्थमन्त्री डा. प्रकाशशरण महतले बजेटको आकारमा संयम गुमाउँदै आगामी वर्षको लागि विवादास्पद कार्यक्रम व्यूताउँदै बजेट सार्वजनिक गरेका छन्। अर्थमन्त्री महतले गत सोमवार १७ खर्ब ५१ ऋब्ब ३१ करोडको बजेट कस्तमा प्रस्तुत गरेका थिए।

पूर्वार्थमन्त्रीहरू र अर्थविद् तथा सरकारी अधिकारीहरूको प्रतिक्रियाका आधारमा यो बजेट र आकारको आधारमा तीन दृष्टिकोणले आलोच्य भएको छ। पहिलो अर्थमन्त्री महतले चालु आर्थिक वर्षको बजेट नै करिब १५ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया मात्र खर्च दुने सशोधित अनुमान पेश गरेका थिए। राजस्व संकलन गत वर्षको तुलनामा ५१५ प्रतिशत छ्रणात्मक हुँदैछ। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब अर्ड ४ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब अर्ड ४ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब अर्ड ४ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब अर्ड ४ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब अर्ड ४ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब १५ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटको तुलनामा करिब १५ खर्ब ४ अर्ब १९ करोड रुपैया यो बजेट ल्याउने उच्च वर्षको त्रिवर्षीय बजेटको देखिए। एकातिर राजस्व संकलन कम हुने र अर्कोतिर खर्च गर्ने क्षमता घटेको अवस्थामा अर्थमन्त्रीले चालु वर्षको सशोधित बजेटक

● विराटनगरमा एनसेलको सांगीतिक कार्यक्रम

एनसेल आजियाटा लिमिटेडले विराटनगरको हाटखोला मैदानमा सांगीतिक कार्यक्रम आयोजना गरेको छ। कम्पनीले दीपक बजाचार्य एन्ड रिदम ब्यान्ड, आशिष राणा (लाउरे), द एलिमेन्ट्स, शिव परियार, असिमा अधिकारी, सुनील पण्डितजस्ता चर्चित कलाकारको सहभागितामा कन्सर्ट आयोजना गरेको हो। सबै कलाकारले आ-आफ्ना प्रस्तुतिका साथ दर्शकलाई मन्त्रमुग्ध पारेको कम्पनीले जनाएको छ। रमाऊँ सईं संगै भन्ने थिमका साथ आयोजना गरिएको सांगीतिक कार्यक्रमले विराटनगरका आफ्ना ग्राहकलाई मनोरञ्जन प्रदान गर्दै देश-विदेशमा रहेका सबैसँग फेसबुक लाइभमार्फत जोडिएर खुसी साटासाट गर्न सफल भएको एनसेलले जनाएको छ। ग्राहक सुविधाका लागि कार्यक्रम स्थलमा एनसेलको स्टलका साथै अन्य फुड स्टलहरू पनि रहेको जनाइएको छ।

यसअघि एनसेलले नयाँ वर्ष ०८० को अवसरमा वैश्वाख २ गते शनिवार काठमाडौंको दरबारमार्मा एनसेल प्रिजेन्ट्स १६५ दरबारमार्म सडक महोत्सव पर्पल स्ट्याटर्ड आयोजना गरेको थियो। अर्थतन्त्र, पर्यटन व्यवसायलाई चाँडेभन्दा चाँडे पुनरुत्थान, नवउत्थानमा लैजाने, आन्तरिक पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गरी देशको पर्यटन विकासमा टेवा पुन्याउने, लघु, घरेलु, साना तथा सम्झौला उद्यम एवं पर्यटन उद्योगको मनोबल उच्च राखेलगायतका उद्देश्य राखी पर्पल स्ट्याटर्ड आयोजना गरिएको कम्पनीले जनाएको छ।

● कुमारी र एनएएस-आइटीबीच सम्झौता

कुमारी बैंक लिमिटेडले आइटी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्न स्थापित सूचना तथा प्रविधिसम्बद्ध संस्थाको छाता संगठन नेपाल एसोसिएशन फर सफ्टवेयर एन्ड आइटी सर्भिसेज कम्पनी (एनएएस-आइटी)सँग बैंकिङ सेवासम्बन्धी सम्झौता गरेको छ। बैंकले एनएएस-आइटीमा आबद्ध कम्पनीलाई सरलीकृत कर्जालगायत अन्य बैंकिङ सेवा तथा

सुविधा उपलब्ध गराउने सम्झौता गरेको हो।

सम्झौतामा बैंकका विविध उपर्युक्त कार्यकारी अधिकृत रामचन्द्र खनाल तथा एनएएस-आइटीका अध्यक्ष रिचन श्रेष्ठले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रसँग आबद्ध भएका संस्थाहरूको गुणस्तर तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न सरलीकृत बैंकिङ सेवा प्रदान गर्न बैंकले जनाएको छ। एनएएस-आइटी नेपालको सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरूको एकीकृत विकासका लागि सक्रिय रहेंदै आएको जनाइएको छ।

सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि सम्झौताले थप ऊर्जा प्रदान गर्न बैंकले विश्वास व्यक्त गरेको छ। हाल बैंकले देशभरमा तीन सय दुई शाखा, दुई सय ९६ एटिएम, ६२ शाखाहित बैंकिङ एकाइ तथा ४८ एक्सेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा दिँदै आएको जनाएको छ।

● आइएमई पेमार्फत भुक्तानी गर्दा अरोगिन हेल्थ केयरमा छुट

डिजिटल वालेट आइएमई पेमार्फत अरोगिन हेल्थ केयरमा भुक्तानी गर्दा ग्राहकले विशेष छुट पाउने भएको छन्। आइएमई पे र अरोगिनबीच आइएमई पेमार्फत भुक्तानी गर्ने ग्राहकलाई ४५ प्रतिशतसम्म छुट प्रदान गर्ने सम्झौता भएको हो।

सम्झौतापत्रमा अरोगिन हेल्थ केयरको जानुका विष्ट र आइएमई डिजिटल सोलुसनका माध्यम कठुवाल्ले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सम्झौताअनुसार अरोगिन हेल्थ केयरको विभिन्न सेवा-सुविधा प्रयोग गरी आइएमई पेमार्फत भुक्तानी

गर्दा सुविधाबोजिम ५ प्रतिशतदेखि ४५ प्रतिशतसम्म छुट प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। यो छुट सुविधा सीमित सेवालाई मात्र लागू हुने उल्लेख छ।

● सुनवलमा सानिमा बैंकको शाखा

सानिमा बैंक लिमिटेडले नवलपरासीको सुनवल बोक, सुनवल नगरपालिका-४ मा शाखा विस्तार गरेको छ। उक्त शाखा कार्यालयको समुद्घाटन ब्रान्ड प्रवर्द्धक वरिष्ठ कलाकारद्वय मदनकृष्ण श्रेष्ठ र हरिवंश आचार्य तथा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत निश्चलराज पाण्डेले गरेका छन्।

समुद्घाटन समारोहमा महजोडीले नवलपरासीको सुनवलमा सानिमा बैंकको कार्यालय सञ्चालनमा आएकोमा बैंकलाई बधाई ज्ञापन गर्दै सबल अनि विश्वसनीय बैंकका रूपमा निरन्तर विस्तार हुन र थप सफलताका लागि शुभकामना व्यक्त गरे।

त्यसैगरी, सानिमा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत निश्चलराज पाण्डेले बैंकका ग्राहक तथा सरोकारवालालाई बधाई ज्ञापन गर्दै सबल अनि विश्वसनीय बैंकका रूपमा निरन्तर विस्तार हुन र थप सफलताका लागि शुभकामना व्यक्त गरे।

● नेपाल लाइफले गच्छ

६४ लाख २५ हजारको दाबी भुक्तानी

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले ६४ लाख २५ हजार रुपैयाँको दाबी भुक्तानी गरेको छ। कैलालीको टीकापुरका विभिन्न नरबहादुर साउदको क्यान्सरका कारण निधन भएपछि कम्पनीले दाबी भुक्तानी गरेको हो। टीकापुरमा आयोजित एक कार्यक्रममा कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले उक्त रकमबाबारको चेक विभिन्नले इच्छाएको व्यक्ति अर्थात उक्त श्रीमती ज्ञानुदेवी साउदलाई हस्तान्तरण गरेको जनाइएको छ।

स्वर्गीय साउदले नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्सको टीकापुर शाखाबाट ०७५ सालमा ५० लाख रुपैयाँ विभागको जीवन बिमा योजना लिएको कम्पनीले जनाएको छ। विमांकाबापतको रकमअन्तर्गत ५० लाख रुपैयाँ र बोनसबापत १४ लाख २५ हजार रुपैयाँ गरी जम्मा ६४ लाख २५ हजार रुपैयाँ दाबी भुक्तानी गरिएको जनाइएको छ। कागजात प्राप्त भएको पाँच दिनभित्र नै कम्पनीले भुक्तानी गरेको उल्लेख गरेको छ। दाबी प्रक्रियालाई चुस्त-दुरुस्त, छिटो-छिटो बनाउन कम्पनीले नवीनतम प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्दै आएको कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पराजुलीले बताए।

● युनाइटेड अजोड

इन्स्योरेन्सको एकीकृत कारोबार

युनाइटेड इन्स्योरेन्स र अजोड इन्स्योरेन्स एकाप्रसमा गाभिएर बनेको युनाइटेड अजोड इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको एकीकृत कारोबार सुरु भएको छ। आइताबाबाट एकीकृत कारोबार सुरु गरेको कम्पनीले आगामी चार वर्षभित्र उक्तृकृष्ट ५ निर्जीवन बिमा कम्पनीभित्र पर्ने उद्घोष गरेको छ।

नेपाल बिमा प्राधिकरणका अध्यक्ष सूर्यप्रसाद सिलवालले आइताबार आयोजित एक कार्यक्रममा नयाँ कम्पनीका अध्यक्ष आजाद श्रेष्ठलाई इन्स्योरेन्स अपरेन्सन लाइसेन्स हस्तान्तरण गरे। मर्जरसँगै कम्पनीको चुक्तापुँजी १ अर्ब १० करोड ४६ लाख रुपैयाँ पुगेको छ।

कम्पनीको सामान्य जगेडा कोषमा ५९ करोड ६७ लाख, बिमा कोषमा ७२ करोड ६४ लाख र कुल नेटवर्थ ३ अर्ब २६ करोड ३५ लाख रुपैयाँ पुगेको कम्पनीले जनाएको छ। त्यसैगरी, शाखा संख्या १०० र कर्मचारी संख्या ५८९ कायम भएको छ। बिमाले ख संख्या १ लाख १२ हजार २५ र कुल प्रियमम २३९ करोड ७५ लाख रुपैयाँ पुगेको छ।

नियमनकारी निकायले तोकेका क्षेत्रमा गरिएको कम्पनीको लगानी ३ अर्ब ९८ करोड ७५ लाख रुपैयाँभन्दा माथि पुगेको छ।

समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्राधिकरणका अध्यक्ष सिलवालले बिमा कम्पनीले ग्राहकमार्फ विश्वास बढाउनेमा जोड दिए। यसै, युनाइटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेडका अध्यक्ष रविभत्त श्रेष्ठले गुणस्तरीय सेवा दिन र बिमाको लागत घटाउन कम्पनी मर्जरमा गरेको बताए। कम्पनीको पुँजी बढाएर ठूलो बनाउनुपर्ने आवश्यकता महसुस भइरहेकै

कपोरेट

बैल नियमकले चुक्तापुँजी बढाउनुपर्ने नियम ल्याएपछि दुई कम्पनीबीच मर्जर भएको उनको भनाइ छ। युनाइटेड अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेडका अध्यक्ष आजाद श्रेष्ठले चार वर्षमा कम्पनीलाई प्रतिस्पर्धी मूल्य, स्तरीय सेवा र नवीन प्रडक्टहरूको निर्जीवन बिमा सेवा दिने कम्पनीको पक्किमा उभ्याउने बताए।

● एम बैंकबाट पैसा लोड गर्ने ग्राहकले क्यासब्याक पाउने

आइएमई डिजिटल सोलुसन लिमिटेडको 'आइएमई पैले एम बैंकमार्फत आइएमई पे वालेटमा पैसा लोड गर्ने ग्राहकलाई एक हजार रुपैयाँ क्यासब्याक प्रदान गर्ने योजना ल्याएको छ।

सहभागी सम्झौतामा ग्राहकलाई प्रतियोगी भुक्तानीतपर्फ

प्रेरित गर्ने उद्देश्यका साथ आइएमई पैले एम बैंकमार्फत आइएमई वालेटमा पैसा लोड गर्ने ग्राहकलाई क्यासब्याक प्रदान गरेको उल्लेख छ।

● महालक्ष्मी विकास बैंकको क्रेडिट कार्ड सेवा सुरु

महालक्ष्मी विकास बैंकले २९५ वार्षिकोत्सवको महालक्ष्मी विकास बैंक विकास बैंकमार्फत प्रदान गरेको छ।

मह

कर्त्तफर्टवल...

थियो । संविधानको धारा ११३ मा राष्ट्रपतिले संघीय संसदबाट पारित भई आएको विधेयक १५ दिन भित्रमा प्रमाणिकरण गर्नपर्न छ भन्ने उल्लेख गरिएको भएपनि प्रमाणिकरण नभए के हुन्छ भने संविधानमा उल्लेख नगरिएकोले त्यो विधेयक प्रमाणिकरण नभएकै कारण तुहिएको थियो ।

राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले जेष्ठ १७ गते मन्त्रिपरिषदबाट निर्णय गरी प्रमाणिकरण लागि नागरिकता विधेयक आएको हुनाले संविधानको धारा ६१ को उपधारा २, ३, ४ र धारा ६६ एवं सर्वोच्च अदालतले प्रतिपादन गरेका सिद्धान्त समेत बमोजिम विधेयक प्रमाणिकरण गरेको राष्ट्रपति कार्यालयले जारी गरेको प्रेस नोटमा जनाइएको छ । राष्ट्रपतिले जिकिर गरेका धाराहरूमा राष्ट्रपतिको व्यवस्था काम, कर्तव्य र अधिकारको उल्लेख भएपनि विधेयक प्रमाणिकरणको कूने प्रावधान छैन । विधेयक प्रमाणिकरणको व्यवस्था संविधानको धारा ११३ मा प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ । तर राष्ट्रपति कार्यालयको विज्ञप्तिमा त्यो धारा अर्थात् ११३ को जिकिर नै नगरिएको हुनाले असान्दर्भिक धारा उल्लेख गरेको विधेयक प्रमाणिकरण गरिनु आर्फामा आपति जनक रहेको छ । यो कार्य सरासर संविधान विपरितको

कार्य मात्र नभएर संविधानको उल्लंघन समेत हो । संविधानको धारा ११३ को उपधारा १ मा १११ बमोजिम प्रमाणिकरणका लागि राष्ट्रपति समक्ष पेश गरिने विधेयक उत्पति भएको सदनको सभामुख वा अध्यक्षले प्रमाणित गरि पेश गर्नुपर्नेछ भनिएकोमा कसरी मन्त्रिपरिषदले

सो विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठायो ? विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठाउने अधिकार कि सभामुख कि अध्यक्षलाई मात्र रहेको प्रष्ट व्यवस्था हुँदाहुँदै मन्त्रिपरिषदले विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठाउनु नै गलत थियो गलत तरबले आएको विधेयकलाई राष्ट्रपतिले कुन अधिकार प्रयोग गरेका प्रमाणिकरण गर्नुभयो ?

सत्ता गठबन्धनको नेतृत्वको दाहाल सरकारले आफुलाई हुँदै नभएको अधिकार प्रयोग गरेका प्रयोग समेत पैगु बनाएको र राष्ट्रपतिले समेत संविधानमा भएको प्रष्ट व्यवस्थालाई उपेक्षा गर्दै सरकारले पठाएको विधेयकलाई प्रमाणिकरण गर्न संविधानको ठाडो उल्लंघन हो । यसरी राष्ट्रपतिले नै संविधानको उल्लंघन गर्नुले विधिको शासन र शक्ति सन्तुलन थला परेको छ । प्रधानमन्त्री दाहालले भन्ने गरेको विधिको शासन र सुशासन भनेको यहि हो त ? लमो राजनीतिक यात्रा गरेका १७ पटक सम्प्रधानमन्त्रीको निर्वाचनमा प्रधानमन्त्री बन्न

नसकेका राष्ट्रपति पौडेल अहिले जसरी भएपनि संविधानको उल्लंघन गरेर भएपनि सत्ता गठबन्धनलाई सहयोग पुन्याउने नाममा संविधानको उल्लंघन गर्दै अधि बढेको हुनाले अब राष्ट्रपतिबाट संविधानको रक्षा हुन सक्दैन ।

संविधानले राष्ट्रपतिलाई संविधानको पालक भनेको छ । संविधानको पालक बाटै संविधान उल्लंघन दुन्छ अनि सरकारले संसदको अधिकारमाथि हस्तक्षेप गर्दै विधेयक प्रमाणिकरण गर्न मन्त्रिपरिषदको निर्णय गरेर विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठाउँछ अनि राष्ट्रपतिले सरकारको सिफारिसमा विधेयक प्रमाणिकरण गरिदिन्न भने राष्ट्रपति, सरकार दुवै संविधान उल्लंघनकर्ता नै हुन् । आपूर्लाई हुँदै नभएको अधिकार प्रयोग गर्न संविधानको उल्लंघन मात्र नभएर अर्को अपराध समेत हो । राष्ट्रपति र मन्त्रिपरिषदले नै संविधान उल्लंघन गर्दैछन् भने जनताले त्यो संविधान मान्युपर्छ भने अर्ति उपदेश राष्ट्रपति र सरकारले जनतालाई दिन सक्दैन दिने हक अधिकार समेत रहेन । विधेयक बनाउने सांसदहरूको पदावधि समात मै नयाँ जनादेश लिएर सांसदहरू आएका हुनाले पहिला नै बनाएको विधेयकका बारेमा नयाँ संसदलाई जानकारी नै नदिई विधेयक प्रमाणिकरण गर्नु समेत अपराधमा समेत हो ।

जना विरुद्ध अभियोजन गरिएकोमा ३१ जना हालसम्म फरारहेका छन् भने २७ जनालाई पक्काउ गरेर मुदा चलाइएको थियो ।

रेशम समेत ४ जनालाई जन्मकैद हुने कैलाली जिल्ला अदालत र उच्च अदालत दिवायलरले गरेको फैसलालाई सर्वोच्च अदालतले जेष्ठ २ गते सदर गरेको थियो । ऐनमा जनन्य अपराध, मानव बेचेखिन, लागु औषधको ओसार पसार, क्रुर हत्या लगायतका १० वटा अपराधमा आममाफी दिन नसकिने प्रावधान रहेको भएपनि सत्ता गठबन्धनलाई जोगाउनेका लागि चौधरीलाई आममाफी दिइएको छ । एक नाबालक सहित ८ प्रहरीहरूलाई नियन्त्रणमा लिएर हत्या गरिएको थियो । एक जनालाई न्याय दिने नाममा ९ परिवारलाई पिडामाथि पिडा थजे कार्य दाहाल सरकारले गरेको छ । आफ्नो सत्ता जोगाउनके लागि चौधरीलाई आममाफी दिइनु सरकारको गमीर अपराध हो ।

दबाब आयो भनेर बोल्नु गैर जिम्मेवारीपनको अर्को राम्रो नमुना हो । कार्यकारी प्रधानमन्त्रीले नै जनतालाई ढाँडेका हुनाले उनले जनतासमू माफ मान्यु पर्दछ । सत्ता गठबन्धनलाई बचाउनकै लागि जनतालाई ढाँट्नु अपराधमात्र नभएर महाअपराध र जनतामाथि गरिएको अर्को घात हो । बजेटमा कृषकले प्रयोग गर्ने कृषि सामान्यमा समेत कर लगाइएको र कर बढाइएको हुनाले उत्पादन बढ्न सक्ने अवस्था देखिएको छैन ।

चौधरीलाई आममाफी दिने सरकारको निर्णयलाई नेकपा एमाले र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी लगायतका अच्य केही दलले विरोध गरेको छन् भने नारायिक समाज र पूर्व प्रहरी कर्मचारीहरूले समेत आममाफी दिने सरकारको निर्णयको विरोध गरेको छैन । टिकापुर घटनामा मरिएका प्रहरी निरिक्षक केशव बोहराकी श्रीमतीले आममाफी नदिन राष्ट्रपतिलाई निरेदन समेत दिएको भएपनि उनको सुनुवाई नै भएन । केही समय पहिला प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले कम्फर्टवल राष्ट्रपति पाएका छैन, अब सरकारका निर्णयहरू फटाफट प्रमाणिकरण हुन्छ भनेका थिए । अहिले कानुन संविधान, ऐन र सर्वोच्च अदालतको निर्णयलाई वेवास्ता गर्दै राष्ट्रपतिले सरकारको सिफारिसमा आममाफी दिएर पिडितहरूलाई अझ पिडा थिपिएको छैन । आफ्नो सत्ता बचाउनकै लागि जनन्य अपराधमा संलग्न भएको ठहर

भुक्तान गरेमा, मन्त्रिपरिषदको सिफारिसमा राष्ट्रपतिले बाँकी सजाँय कट्टा हुने गरी माफी दिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ । यो व्यवस्था अनुसार ४ सय ८२ जनालाई आममाफी दिएको छ ।

रेशम चौधरीलाई माफी दिँदा सर्वोच्च अदालतले निर्णयको पूर्णपाठलाई समेत सरकारले वेवास्ता गर्दै गम्भीर अपराधमा संलग्न भएका र सो अपराधमा संलग्न भएकालाई आममाफी दिन नसकिने व्यवस्था हुँदाहुँदै मन्त्रिपरिषदबाट निर्णय गरेर राष्ट्रपतिलाई आममाफी दिन सिफारिस गर्नु मुलुकी फौजदारी सजाँयन्तर तथा कार्यालयन ऐन २०७४ को दफा ३७ लाई वेवास्ता गर्दै आफूले नपाएको अधिकार प्रयोग गर्न अर्को गम्भीर अपराध हो । सजाँय माफी पाएका चौधरीको संलग्नतामा नेपाल प्रहरीका विरोध उपरिक्षक लक्षणमा नेपालने सहित आठ प्रहरी र एक दुख बालकको अमानायी र क्रुर हत्या गरिएको थियो । २०७२ भाद्र ७ मा भएको उत्त घटनामा संलग्न रहेका चौधरीलाई सर्वोच्च अदालतले समेत तल्ला अदालतबाट जन्मकैदको फैसला भएकोमा त्यसलाई सदर गरेको थियो । तर राष्ट्रपति र दाहाल सरकारले सबैको निर्णयको पूर्णपाठ समेत नआएको अवस्थामा हतार हतार गरेर चौधरीलाई जेलमुक्त गरेर कानुनको खिल्लीमात्र उडाएको छैन । दण्डहिनतालाई

नसकेका राष्ट्रपति पौडेल अहिले जसरी भएपनि संविधानको उल्लंघन गरेर भएपनि सत्ता गठबन्धनलाई सहयोग पुन्याउने नाममा संविधानको उल्लंघन गर्दै अधि बढेको हुनाले अब राष्ट्रपतिबाट संविधानको रक्षा हुन सक्दैन ।

संविधानले राष्ट्रपतिलाई संविधानको पालक भनेको छ । संविधानको पालक बाटै संविधान उल्लंघन दुन्छ अनि सरकारले संसदको अधिकारमाथि हस्तक्षेप गर्दै विधेयक प्रमाणिकरण गर्न मन्त्रिपरिषदको निर्णय गरेर विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठाउने अल्लो भएको र राष्ट्रपतिलाई संविधानमा भएको प्रष्ट व्यवस्थालाई उपेक्षा गर्दै सरकारले पठाएको विधेयकलाई प्रमाणिकरण गर्न संविधानको ठाडो उल्लंघन हो । यसरी राष्ट्रपतिले नै संविधानको उल्लंघन गर्नुले विधिको शासन र शक्ति सन्तुलन थला परेको छ । प्रधानमन्त्री दाहालले भन्ने गरेको विधिको शासन र सुशासन भनेको यहि हो त ? लमो राजनीतिक यात्रा गरेका १७ पटक सम्प्रधानमन्त्रीको निर्वाचनमा प्रधानमन्त्री बन्न

प्रधानमन्त्रीले राष्ट्रपतिलाई संविधानको पालक भनेको छ । संविधानको पालक बाटै संविधान उल्लंघन दुन्छ अनि सरकारले संसदको अधिकारमाथि हस्तक्षेप गर्दै विधेयक प्रमाणिकरण गर्न मन्त्रिपरिषदको निर्णय गरेर विधेयक राष्ट्रपतिकाहौं पठाउँछ अनि राष्ट्रपतिले सरकारको सिफारिसमा विधेयक प्रमाणिकरण गर्नुभयो ?

भारतलाई उपहारै उपहार

काठमाडौं । मधेशका पार्टीहरूलाई खुशी पार्न सर्वोच्चको पूर्ण फैसला पनि न आउँदै

आममाफी दिन सिफारिस गर्ने प्रधानमन्त्रीले संसदले गर्नुपर्ने सिफारिस आफैले गरेर पुरानो संसदले परापर्न उपलब्ध भएको र गरेको नागरिकता विधेयक राष्ट्रपतिबाट प्रमाणीकरण गराउन सफल भएका छन् । यी दुर्द र अच्य जलसोत लगायतका व्यवस्था गराउने उपहारै उपहार बोकेर दिल्ली पुगेका प्रधानमन्त्रीको स्वागत भारतीय विदेश राज्यमन्त्रीबाट गराइयो भने पहिलो भेटव